

Södertörns Högskola

Schack som pedagogiskt verktyg

H.T. 2016

Vad behöver lärare och pedagoger för att bli motiverade att använda schack som ett pedagogiskt verktyg i skolan?

Författare: Agnetha Delin

Examinatorer: Jesper Hall

Lars Holmstrand

Innehållsförteckning :

Sid 3	Inledning och bakgrund.
Sid 3	Projektbeskrivning/Problemformulering.
Sid 4	Syfte.
Sid 4	Mål: Övergripande. Mätbara.
Sid 4	Metod.
Sid 4	Sammanfattning av inkomna enkätsvar: Kunskap om schack. 37 svarande.
Sid 5	Sammanfattning av inkomna enkätsvar: Erbjudanden.
Sid 7	Sammanfattning av inkomna enkätsvar: Kunskap om schack – vill ej gå kurs.
Sid 7	Sammanfattning av inkomna enkätsvar: Jag behöver...
Sid 8	Deltagarnas kommentarer.
Sid 8	I vilken grad använder pedagogen sig av schack....
Sid 8	Genomförande.
Sid 10	Måluppfyllelse. Övergripande. Mätbara.
Sid 10	Diskussion
Sid 11	Avslutning.
Sid 11	Appendix och referenser.

INLEDNING OCH BAKGRUND

Mitt intresse för schack började när jag en sommar av min äldre bror fick möjlighet att lära mig hur pjäserna flyttar. Sedan blev speltillfällena sparsmakade p.g.a. att mina kamrater inte hade kunskap eller intresse av att lära sig spela schack. Först i slutet av gymnasiet började jag igen att spela och då lite grann på rasterna i skolans bibliotek. Efter gymnasiet blev det inget av förrän jag började arbeta på fritids och hade gjort så i mer än tjugo år. Men det var bara någon enstaka gång jag spelade med någon elev. Tills jag på Älvsjömassan hösten 2015 fick syn på ett uteschack och skrev på en intresseanmälan för schack i skolan. Ett par månader senare gick jag hos Stockholms Schackförbund steg 1 och steg 2 för pedagoger som vill lära sig om hur man lär ut schack och kanske vill starta schack i skolan. Mitt intresse fick med den kunskapen en nytändning och en insikt av fördelarna med varför schack är ett utmärkt pedagogiskt verktyg för alla elever i skolan.

På Gröndalsskolan i Stockholm bedriver jag undervisning i schack för en klass i årskurs 3 och en klass årskurs 1-2 varje fredag. Samt i en ½ klass 2:or och en ½ klass 3:or som får undervisning varannan vecka. På fritids blir det mer spontant att jag plockar fram det. Eller när jag har spelhåla men då är det inte bara brädspel. På uterasterna finns möjlighet att spela schack för två par spelare och jag har också plockat fram uteschacket som köpts in till höstterminen 2016 och som blivit mycket populärt. Vid ett tillfälle när vi firade Fritidshemmens Dag hade jag också ställt fram schack och Othello på flera bord utomhus. Då kunde jag se att det fanns ett utbrett intresse för att spela schack både bland pojkar och flickor i årskurserna F till 5.

På hela skolan är det två lärare, en i varje arbetslag som undervisar i schack i sin klass regelbundet.

En av dem har gått steg 1 och steg 2 samtidigt med mig och vi startade skolans schackklubb i hennes klass, december 2015. Jag sköter allt administrativt som hör till schackklubben och det går bra men jag vill sprida schacket till hela skolan. Och det kan jag inte göra ensam så hur gör man det?

Jag har inte hittat någon motsvarande tidigare forskning eller projektarbete som pekar på vad som väcker intresse hos den enskilde läraren att i sin undervisning eller som pedagog på fritids använda schack som ett pedagogiskt redskap.

För att ta reda på om rektor och biträdande rektor på skolan var positiva till mitt projektarbete och mina planer på metoder så fick de också en enkät att svara på som liknade den som jag ämnade dela ut till de anställda på skolan som arbetade med eleverna.

Ledningen svarade positivt på att jag skulle informera de anställda om schack som ett pedagogiskt verktyg på skolenheten. Beroende på intresset bland medarbetarna kunde jag få hålla ett 40-60 min. föredrag i frågan. Och en schackkurs för intresserade pedagoger gick också bra. Om många på fritids var intresserade kunde det vara på en f m. På höstlovet blandad grupp. Och på ett lärarmöte om många var intresserade i den yrkesgruppen.

PROJEKTBESKRIVNING / PROBLEMFÖRMULERING

För att nå ut till alla elever med schackträning så att de får möjlighet att ta del av matematiska begrepp, analysförmåga, koncentrationsträning och ökat självförtroende på ett roligt sätt behövs det att fler pedagoger tillsammans driver schack i skolan.

Vad behöver lärare och pedagoger för att bli motiverade att använda schack som ett pedagogiskt verktyg i skolan?

SYFTE

Jag vill öka kunskapen om schack som ett pedagogiskt redskap i skolan och få fler av personalen på skolan att aktivt använda sig av schack i verksamheten med eleverna.

MÅL

ÖVERGRIPANDE

Att lärare och fritidspersonal får kunskap om schackets betydelse för alla elever och även kanske upptäcker hur bra det är speciellt för elever med koncentrationssvårigheter.

MÄTBARA

Att fler lärare går utbildning steg 1 och eventuellt också steg 2 och har lektioner i schack på skoltid. Att fler pedagoger på fritids lär sig att spela schack så att de ser möjligheterna och använder sig av schack mer än tidigare som ett medvetet pedagogiskt redskap.

METOD

Genom enkät undersöka vad som behövs för att lärare och fritidspersonal ska bli intresserade att undervisa eller på fritids ge eleverna möjlighet att lära sig spela schack. Och ta reda på om tidigare kunskaper i schack påverkar intresset för att lära sig spela schack och / eller gå en halvdagskurs på Stockholms Schackförbund så att man kan undervisa i schack.

SAMMANFATTNING AV INKOMNA ENKÄTSVAR

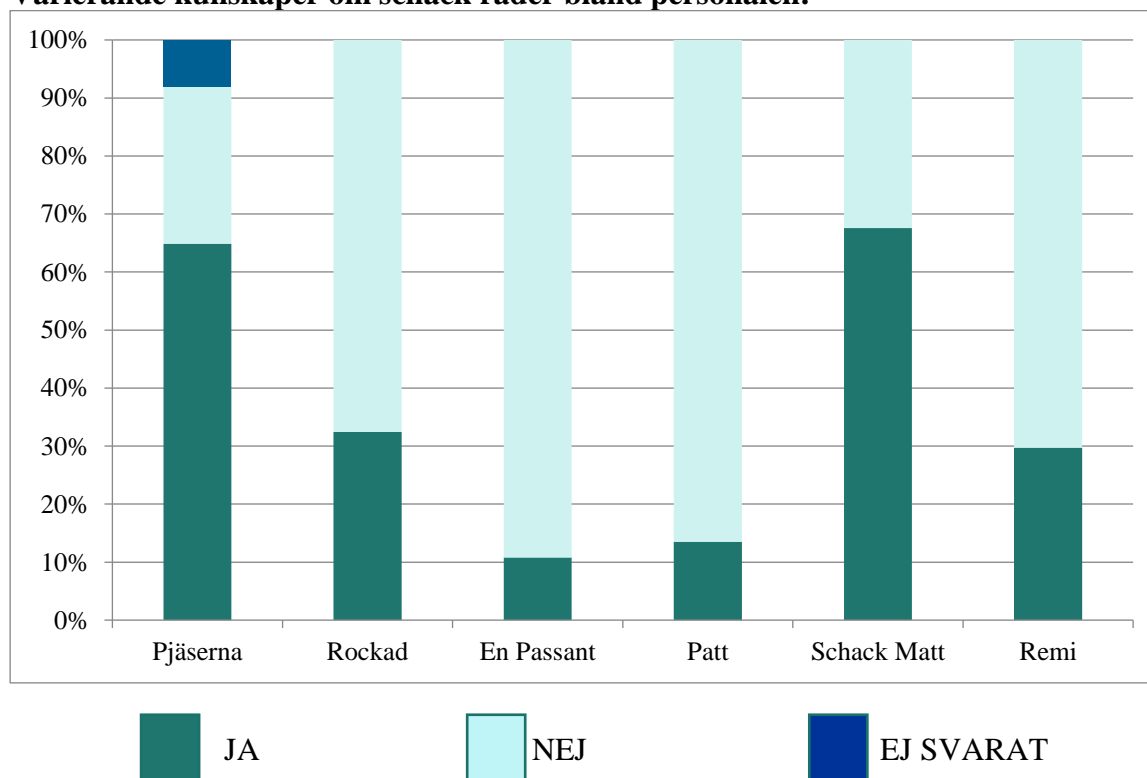
37 utdelade och inkomna enkäter med följande resultat:

20 Lärare och 1 Specialpedagog

13 Fritidspersonal och 3 resurs/elevassistent/annat

26 kvinnor och 10 män samt 1 person som avstått från att svara.

Varierande kunskaper om schack råder bland personalen:

På frågan om man är bekant med hur pjäserna flyttas svarar 24 ja och 10 nej , och 3 avstår från att svara.

På frågan om vilka begrepp som man kan förklara utfaller jakande svaren så här:

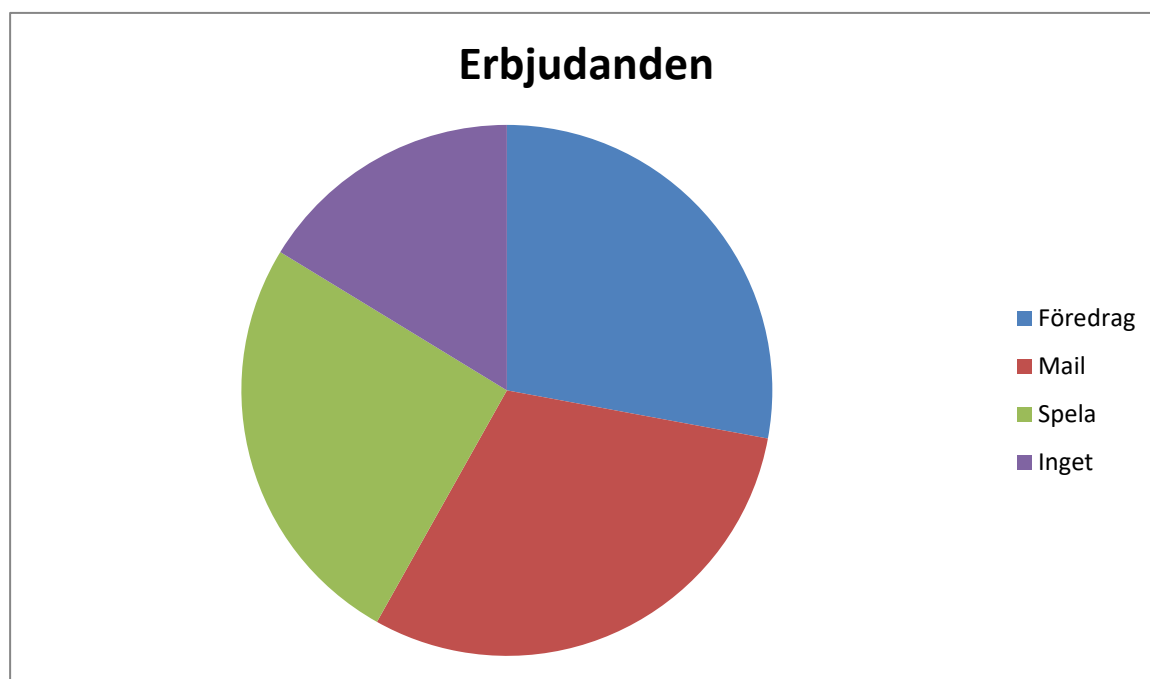
Rockad 12   En Passant 4   Patt 5   Schack Matt 25   Remi 11

1 person känner till att EU-parlamentet den 15 mars 2012 antog en text om införandet av Schack i skolan i utbildningssystem i Europeiska Unionen.

6 personer känner till att Sveriges Schackförbund håller gratis halvdagskurser för pedagoger.

Och 14 personer svarar att de skulle vara intresserade av att delta på en halvdagskurs .

Jag har fler frågor i enkäten för att undersöka om det finns något ytterligare som kan påverka utfallet av intresset för att gå en halvdagskurs Steg 1. Min förhoppning är att dessa ytterligare erbjudanden ska öka antalet intresserade. Deltagarna har också haft möjlighet att kryssa i flera alternativ, vilket några av de 37 också har valt att göra:

12 svar – vill ha ett kortare föredrag på 40-60 min.

13 svar - vill ha ett mail att läsa själv

11 svar - vill ha ett tillfälle att lära sig spelregler och praktiskt prova på i skolans lokaler, varav 7 pers. väljer en e m på t ex höstlovet och 4 pers. kan tänka sig en kväll t ex kl. 16.00-17.30
7 pers. väljer inget alternativ.

7 personer har valt fler än ett alternativ. Ett kortare föredrag + tillfälle att praktiskt lära sig önskas av 2 övrig personal och 3 undervisande personal. Föredrag + mail önskas av 3 pers. på fritidshem.

Sedan kommer frågan om de då skulle vara intresserade att gå en gratis halvdagskurs på Söder hos Stockholms Schackförbund, Steg 1.

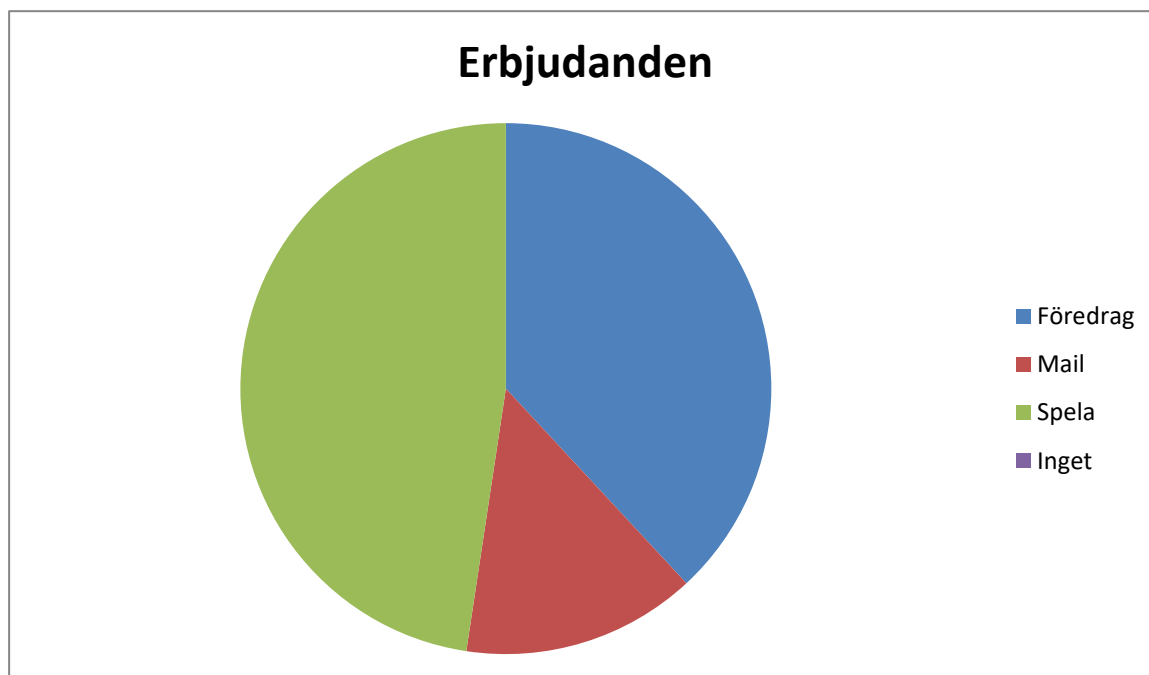
Utfallet blir att 9 svarar ja, 5 svarar kanske. Det är samma 14 personer som är intresserade. Och motsvarande som inte är det.

Av de 14 pers. som önskar gå Schackförbundets kurs har svaren fördelat sig som följande:

8 svar - vill ha ett kortare föredrag 40-60 min.

3 svar - vill ha mail med information att läsa själv.

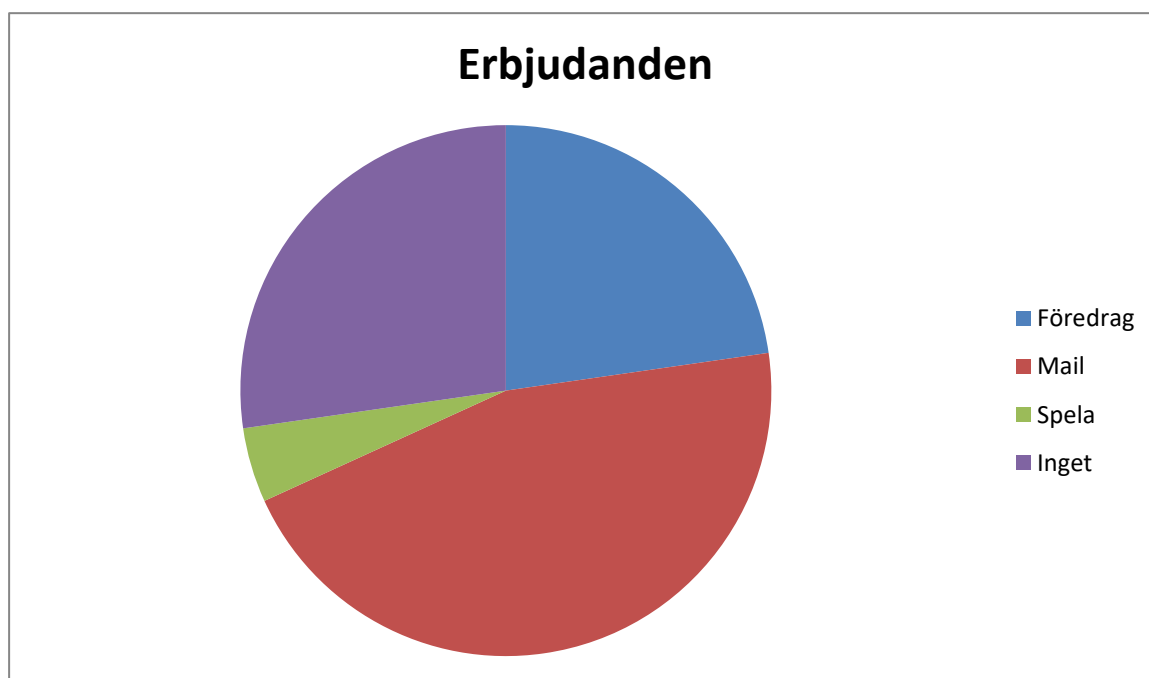
10 svar - vill lära sig spelreglerna vid ett tillfälle i skolan.

Alla 14 deltagarna har valt att kryssa för minst ett alternativ. Därav fler svar än personer.

8 personer har valt fler än ett alternativ. Ett kortare föredrag + tillfälle att praktiskt lära sig önskas av 2 övrig personal och 3 undervisande personal. Föredrag + mail önskas av 2 pers. på fritidshem som redan kan hur pjäserna flyttas. Och 1 pers. på fritids vill lära sig praktiskt + mail + föredrag. Spela 48% och föredrag 38% av 23 svar från 14 personer.

23 pers. som inte önskar gå Schackförbundets kurs har kryssat för följande:

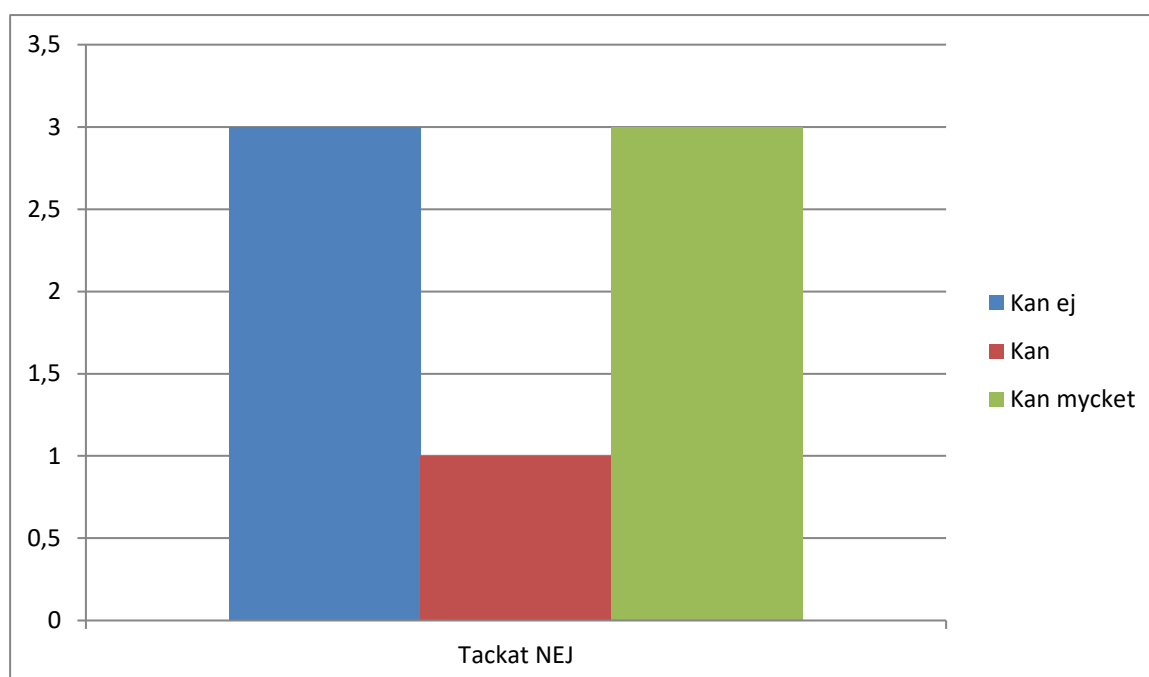

- 5 pers. vill ha ett kortare föredrag 40-60 min.
- 10 pers. vill ha mail med information att läsa själv.
- 1 pers. vill lära sig spelreglerna vid ett tillfälle i skolan.
- 7 pers. vill inget ha.

Här har deltagarna valt endast ett alternativ av flera erbjudanden.

När man tittar på diagrammen på föregående sida ser man att de pedagoger som vill gå kurs hos Schackförbundet i högre utsträckning vill lyssna på föredrag och få tillfälle att lära sig praktiskt att spela schack än de som inte ville gå kurs hos SSF och som hellre vill ha ett mail om schack att läsa själv. 45% vill ha ett mail att läsa själva och 23% ett föredrag.

7 pers. som kryssat nej har inte kryssat i andra alternativ på information eller lärande:

- 3 pers. har ingen kunskap alls om schack.
- 1 pers. kan pjäserna och begreppet schack matt men uppger att schack inte ingår i ämnena som läraren undervisar i.
- 2 pers. kan spela utefter alla eller nästan alla regler.
- 1 pers. har gått Steg 1-2 och vill gå Steg 3.

Man ser av svaren att det inte spelar någon roll för om de får mer information än de redan fått i enkäten. De som vill gå på kurs har redan bestämt sig, men innan tar de gärna också emot mer information och/eller lär sig schack vid ett tillfälle på skolan.

Jag behöver/vill ha/önskar.....för att bli intresserad.

Här har några deltagare meddelat:

Tid.

Prövotillfälle.

Deltagarnas kommentarer.

Det låter jätteroligt!

Tycker det är toppen att någon annan gör det. Själv svagt intresse. Tycker schack är ett jättebra pedagogiskt verktyg generellt men just nu fokuserar jag på fortbildning inom mina "ämnen". Barnen kan välja att spela schack på fritids men jag kan inte reglerna men vill kunna.

Tycker det är OK om andra tar hand om schacket!

Schackfyran.se har bra och tydliga instruktionsfilmer att visa.

Bra att några tog sig tid att skriva lite mera. I enkäten framgår det att personalen är intresserade av att få information även om de kanske inte går någon kurs. Några av de lärare som ingått i undersökningen har t ex inte undervisning i matematik med elever och det vanligaste är att man använder en matematiklektion i veckan för att ha schack i skolan. På fritids har personalen olika roller och intressen. Det är flera som plockar fram schack på skoltid och på fritids.

I vilken grad använder Du dig av schack i skolan/på fritids idag ? (När ? Hur ?)

Eleverna spelar schack 1ggr/vecka årskurs 1 och 2. Vi har tittat på korta filmerna om hur schackpjäserna får gå.

Ibland på rasterna när barnen/eleverna vill spela.

Inte alls, jag är mycket dålig på schack.

Inget tyvärr.

På fritids.

Har schackturnering på fritids ibland.

Brukar då och då ta in schack i matteundervisningen. Vi har ställt upp i schackfyran några år.

När barnen vill, eller läraren bestämt.

Nästan aldrig. Men vid några tillfällen har jag på t ex rasterna spelat med enskilda barn.

30 min varje vecka på lektionstid. Ibland helklass. Då spelar de 2+2. Ibland halvklass 1+1.

Ingenting eftersom jag inte kan spela själv.

En gång i veckan på matematik-lektionen.

Jag startade schemalagt schack som mattelektion i skolan.

Erbjuder spel bl. a. schack för elever som kan/behöver, då jag ej instruerat själv, eleven har redan kunskap och intresse. Annan i personalen har kunnat reglerna.

Tar fram på raster.

Aldrig.

Inte.

Ingen grad.

Inte alls x 2.

Inget x 5

GENOMFÖRANDE

Enkäterna delades ut på två arbetslagsmöten. 37 enkäter sammanlagt.

Deltagarna var lärare i Förskoleklass upp till årskurs 5. Samt resurser, elevassistenter och personal från fritids och fritidsklubb. Och en specialpedagog.

På höstlovet erbjöd jag kollegorna på fritids ett tillfälle att lära sig spela schack. Två pedagoger kom och lärde sig spela. Några har velat komma på höstlovet men blivit förhindrade och meddelat mig i efterhand. En pedagog berättade att en elev lärt henne spela.

Ledningen har inte gett mig möjlighet att hålla ett kortare föredrag ännu. Jag har inte fått svar på om de anser att det är tillräckligt stort intresse för att jag ska samla dem till ett föredrag. Därför har jag dröjt med att skicka ut något mail med information om varför det är bra med schack i skolan, eftersom jag först vill veta om jag ska hålla ett föredrag eller ej. Nu efter att jag frågat dem har jag

fått förslag på att ha en kurs igen på jullovet. Och på jullovet lärde jag ut schack till en lärare och en pedagog från fritids. Övriga som velat ha ett tillfälle att lära sig reglerna har saknat tid för detta eller inte befunnit sig på skolan när tillfälle gavs.

Jag har också väntat på om det skulle bli någon kurs i november – december hos Stockholms Schackförbund. Jag har kollat på hemsidan efter Steg 1 utbildningar i Stockholm. Missade precis tillfället i oktober. Inget i november och december. Jag mailade och frågade. Och då fick jag veta att nästa tillfälle blir 20:onde januari. Mailat mina kollegor att svara mig om de vill gå så ska jag hjälpa dem att anmäla sig till kursen.

3 kollegor hade hört av sig att de ville gå Schackkursen 20 januari. En lärare och en personal på fritids från mitt arbetslag samt en fritidspersonal i andra arbetslaget som tillsammans med mig hade ordnat bondeschackturnering. En personal på andra fritidshemmet som inte visat intresse när första enkäten delades ut funderade nu på att anmäla sig till kursen. Men det blev inte av.

Jag delade ut en enkät till de som hade anmält att de ville ha en kurs med mig i hur pjäserna flyttar och slår, men som inte hade kommit till kurstillfällena. Jag vände mig till tre lärare. De uppgav att de hade prioriterat annat, som t ex kartläggning i matematik och svenska. Eller varit lediga. Andra lärare har berättat för mig att de tyvärr inte haft tid för de har känt att de måste hinna med andra saker som inte kan vänta. Jag förstår att de vill men att tiden inte räcker till.

Andra tillfället på lovet hade jag bett min arbetslagsledare att skicka ut information om kurs-tillfället. Två prioriterade kursen men det blev ändå vid två olika tidpunkter på jullovet. Men båda anmälde sig till Steg 1 och 2 på Stockholms Schackförbund.

På samma enkät som jag bad om feedback på info mailet så frågade jag vad som fick dem att anmäla sig eller inte anmäla sig till kursen på Stockholms Schackförbund. Den enkäten fick jag inte så många svar på. Ett svar var att man ville lära sig mer om schack och jobba med det. Ett annat svar var att man vill lära sig undervisa i schack till elever, efter att ha sett Agnethas arbete och sett och hört elevernas samtal om Agnethas schacklektioner.

Flera pedagoger uppgav att de ville ha mer information genom föredrag eller mail så jag skickade ut ett gruppmail till samtliga pedagoger på skolan. I mailet försökte jag på ett kortfattat sätt väcka nyfikenhet och intresse för schack i skolan som ett pedagogiskt redskap. Jag preciserade inte vad eller var i läroplanen som man kan kontrollera att en del av målen i Lgr 11 överensstämmer med schack i skolan som ett pedagogiskt verktyg. Det var ett medvetet val eftersom jag ville göra ett mail som var lagom långt för att man skulle vilja ta sig tid att läsa det. Samt att vi på skolan just hade fått i uppgift under jullovet att titta på Lgr 11 och läroplanens fjärde del – fritidshemmet. Dessutom skickade jag med en länk till läroplanen utifall man ville ta sig tid att läsa mera. Sedan skickade jag ut ett till gruppmail där jag frågade om de läst mailet och om det var den information som de önskat. Jag frågade också vad de tyckte var bra och vad de saknade. Vad jag upptäckte var att om jag inte satte enkäten i handen på dem så fick jag inga svar. Deras schema är så pressat att även om de tänkt svara så glömmar de av att ge feedback. Jag skickade även ut en riktad personlig påminnelse men det fungerade inte heller. 5 pedagoger varav 3 lärare fick jag svar från. Vad de tyckte var bra i mailet svarade de, att det var intressant. Ja det var bra. Att det var mycket informativt. Det forskningsrelaterade argumentet samt vad eleverna själva tyckte om schack. Och kopplingen till läroplanen samt de sex schackreglerna. Två lärare skrev att de sett en utveckling hos eleverna. Att koncentrationen hade ökat. Ingen uppgav att de hade saknat något i mailet.

Återigen ett exempel på att den personliga kontakten är viktig. En av dem jobbar på fritids och vi hade en liten bondeschackturnering på lovet och en större turnering några veckor senare tillsammans med eleverna i F-2. De som inte anmälde sig svarar att de inte tänker använda sig av schack för att de inte har sådana lektioner som t ex matematik. Eller så har de inte tid att gå på kursen. Eller så tycker de att det är bra att andra gör det – undervisar i schack.

HAR MÅLEN UPPFYLLTS

Jag har informerat om varför det är bra med schack som ett pedagogiskt redskap i skolan. Dels i den första enkäten som jag delade ut där jag smög in information i frågeställningarna och dels via ett mail som jag skickade ut till samtliga pedagoger samt till skolans ledning. Några pedagoger nämner att de har upptäckt hur bra det är med schack för att träna upp elevernas koncentrationsförmåga. Den erfarenheten delar jag med mina kollegor.

Ett par pedagoger på fritids har jag sett och pratat med och de har gett eleverna fler tillfällen att spela schack. Det plockas fram mer på fritids och pedagoger har lärt sig av mig eller av andra elever. Jag kan konstatera att spelandet har ökat på raster och på fritids. Men ett uppehåll med uteschacket nu när vintern kommit med regn och snö.

Två av fritidspersonalen har fått lära sig schack av mig under höstlovet. Sex veckor senare ställde jag frågan om deras erfarenheter eller upptäckter när de börjat med schack på fritids. En av dem som jobbar med årskurs 3-5 uppger att det inte har hunnits med, men ska gå kursen den 20:onde januari. Den andre som jobbar med F-2 svarar: Känner mig mer säker på regler och att spela. Undvek tidigare att spela med barn men gör det nu när de frågar.

På jullovet har jag vid två tillfällen erbjudit kurs i att spela schack. En fritidspersonal kom. Och en lärare. Tre av personalen som jag haft ”privatlektioner” med har anmält sig till SSF Steg 1 och 2 och gått den. En lärare och två pedagoger på fritids. De har inte hunnit ha några lektioner i schack ännu. Resultatet av mitt projektarbete har bl. a. utmynnat i att tre pedagoger gått schackkurs hos Stockholms Schackförbund efter att först ha fått prova på att praktiskt lära sig schack av mig.

Schackspelandet har ökat på uterasterna efter att jag genomförde min enkätundersökning. Och jag själv låter t ex eleverna i förskoleklassen prova sina schackkunskaper mot en schackdator. Tillsammans med en kollega som vill gå kurs har jag genomfört en bondeschackturnering på höstlovet med 8 deltagare i åldern 6 till 8 år. Och en större bondeschackturnering ett par veckor senare med ett 50-tal elever i åldern 6 till 8 år.

Och nu har jag börjat ha lektioner i schack för Förskoleklass eleverna i mitt arbetslag. 45 elever.

DISKUSSION

Av de som vill gå kurs har 10 uppgett i enkäten att de är bekanta med hur pjäserna flyttas. Tre vet inte hur pjäserna flyttas. En har inte svarat men sedan skrivit att den är dålig på schack.

Av de övriga 23 som inte vill gå kurs har 12 svarat att de är bekanta med hur pjäserna flyttas och kan förklara schack matt. 7 av dessa 12 kan förklara rockad och remi. 3 av de 7 kan alla regler. Av dem som kan schack mer eller mindre vill 8 ha mail och 2 ett föredrag. Och en lärare vill gå Steg 3. 2 har inte svarat och de övriga 9 känner inte till hur pjäserna flyttas men 6 av dem vill ha mail, föredrag eller provtillfälle.

Det är svårt att avgöra om betydelsen av förkunskaper i schack är relevanta för intresset att gå en kurs i schack för pedagoger. Antalet intervjuade är begränsat och yrkesrollerna har också haft betydelse för utfallet vilket har framgått av kommentarerna i enkäten. Men intresset för att veta mera delas av både dem som kan schack och inte kan det alls. Dock har jag erfarit att det krävs mycket engagemang och peppande från mig för att fånga in intresserade. Det är många pedagogiska metoder som tävlar med varandra. I mitt eget arbetslag där jag undervisar ett 60-tal elever i årskurs 1-3 har också intresset varit störst att gå på kurs hos mig eller Stockholms Schackförbund. 5 lärare och 4 fritidspersonal. Och det är också tre av fyra som jag haft ”privatlektioner” med som kommer från mitt ” eget” arbetslag. Det är två från mitt arbetslag och en från det andra arbetslaget av dessa ”privatister” som har anmält sig och genomfört Steg 1 och 2 hos SSF.

Finns det någon på en skola som visar att det är roligt och lärorikt med schack. Eller på annat sätt som t ex att eleverna visar intresse och utveckling så tror jag att det är möjligt att få andra pedagoger intresserade och engagerade. Men statusen behöver höjas och varför inte låta schack som ett redskap i skolan bli lönegrundande?

AVSLUTNING

När jag ser tillbaka på mitt projekt kan jag se att det tar längre tid att få in enkäterna än man tror. Första enkäten gick smidigt därför att personalen var samlad till ett möte och fick tid direkt att fylla i den. Och en av frågeställningarna kunde jag skrivit på ett annat sätt. Ändrat och skrivit : Vill Du ha mer information...

(Om Du fick mer information) om schack som pedagogiskt verktyg...

- Kortare föredrag 40-60 minuter Ett mail att läsa själv
- Ett tillfälle att lära Dig spelregler och praktiskt prova på i skolans lokaler
- En e.m. t.ex. på höstlovet En kväll t ex kl. 16.00-17.30

(skulle Du då vara intresserad av att gå en gratis halvdagskurs på Söder hos Stockholms schackförbund, Steg 1?) och tagit bort det som fanns inom parentes. Eftersom resultatet ändå inte ändrades annat än att man kunde tolka svaren som att några ville veta mera medans andra hade fått tillräcklig med information för att bli intresserade att gå Steg-utbildningarna.

Nästa enkät/enkäter skulle jag ha delat ut på nästa arbetslagsträff när de var samlade och hade tid. Lärarna hade fullt upp de dagar de var på skolan under loven. Ibland har vi work-shops på någon planeringsdag och då kan jag prova att erbjuda ett kortare föredrag för de som vill. Då är vi också två skolor samlade under samma tak.

Jag har gett förslag på schack-appar till den grupp som ska bestämma vilka appar vi ska ha på iPads nästa år, 2017. Och jag kommer snart få låna en egen iPad som jag kommer använda med eleverna på schack-lektionerna och på fritids.

Efter kursen den 20:onde januari ska det bli spännande att se hur det utvecklar sig ytterligare under våren 2017 med schacket på Gröndalsskolan. Jag tror att det måste komma från rektorerna om hela skolan ska jobba övergripande med schack som ett pedagogiskt redskap. De har huvudansvaret för verksamheten och kan ge kollegiet den tid som behövs för att inhämta den kunskap som krävs för att praktiskt lära sig schack och tid för att lära sig metoder för att undervisa. Tid, tid, tid och åter tid.

APPENDIX 1 Enkäten till Ledningsgruppen

APPENDIX 2 Enkäten till Lärare och fritidspersonal

APPENDIX 3 Enkät nr 2

APPENDIX 4 Mail med info.

APPENDIX 5 Enkät om feedback på mailet med info.

Fakta i mailet bl. a. från :

Sveriges schackförbunds hemsida 2017 och föredrag av Lars Holmstrand och Jesper Hall.

Detta är en enkät för att undersöka intresset hos ledningsgruppen på en skola i Stockholm att använda schack som ett pedagogiskt verktyg.

Kvinna Man

Är du bekant med hur pjäserna flyttas ?

Ja Nej

Om ja, markera med x de följande begrepp som du känner till

Rockad En Passant Remi Schack matt

Känner Du till att EU-parlamentet den 15 mars 2012 antog en text om införandet av Schack i skolan i utbildningssystem i Europeiska Unionen?

Ja Nej

Känner Du till att Sveriges Schackförbund håller gratis halvdagskurser för pedagoger?

Ja Nej

Skulle du vara intresserad av att delta på en sådan halvdagskurs?

Ja Nej

Om Du fick mer information om schack som pedagogiskt verktyg...

- Kortare föredrag 40-60 minuter Ett mail att läsa själv
- Ett tillfälle att lära Dig spelregler och praktiskt prova på i skolans lokaler
- En e.m. t.ex. på höstlovet En kväll t ex kl. 16.00-17.30

skulle Du då vara intresserad av att gå en gratis halvdagskurs på Söder hos Stockholms schackförbund, Steg 1?

Ja Nej

Något annat Du vill framföra? Det går bra att skriva på baksidan också.....

Namn (frivilligt) :

Datum:

Tack för dina svar. Agnetha Delin

Detta är en enkät för att undersöka intresset hos pedagogerna på en skola i Stockholm att använda schack som ett pedagogiskt verktyg.

Kvinna Man

Är du bekant med hur pjäserna flyttas ?

Ja Nej

Om ja, markera med x de följande begrepp som du känner till

Rockad En Passant Remi Schack matt

Känner Du till att EU-parlamentet den 15 mars 2012 antog en text om införandet av Schack i skolan i utbildningssystem i Europeiska Unionen?

Ja Nej

Känner Du till att Sveriges Schackförbund håller gratis halvdagskurser för pedagoger?

Ja Nej

Skulle du vara intresserad av att delta på en sådan halvdagskurs?

Ja Nej

Om Du fick mer information om schack som pedagogiskt verktyg...

- Kortare föredrag 40-60 minuter Ett mail att läsa själv
- Ett tillfälle att lära Dig spelregler och praktiskt prova på i skolans lokaler
- En e.m. t.ex. på höstlovet En kväll t ex kl. 16.00–17.30

skulle Du då vara intresserad av att gå en gratis halvdagskurs på Söder hos Stockholms schackförbund, Steg 1?

Ja Nej

Något annat Du vill framföra? Det går bra att skriva på baksidan också.....

Namn (frivilligt) :

Datum:

Tack för dina svar. Agnetha Delin

e-Post om Schack i skolan

Läroplanen säger:

Schack som ett pedagogiskt verktyg överensstämmer väl med en del av de mål som finns med i Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011.

<http://www.skolverket.se/laroplaner-amnen-och-kurser/grundskoleutbildning/grundskola/laroplan>

Forskningen säger:

Här finns delade meningar. Forskningen visar att eleverna lär sig matematiska begrepp och att tänka i flera steg osv. Men kontrollgrupperna ligger nästan på samma nivå i flera avseenden, så skillnaderna är för små för att man ska kunna fastställa att enbart komponenten schack är den avgörande faktorn för bättre inläring.

Det finns ingen vetenskaplig undersökning/forskning som entydigt pekar på att de färdigheter som en elev tillskansar sig vid schackträning kan appliceras inom andra områden, t ex lästräning.

Att schackspelare har högre IQ kan bero på att schack drar till sig personer med högre IQ, eller personer som tänker mycket och gärna analyserar.

I drygt 2/3 av världens länder är schack en sport.

På 600-talet i Indien började man spela Chaturanga som sedan utvecklades och fick namnet Schack. Det var från början ett krigsspel för att träna officerare.

EU säger:

Den 15 mars 2012 antog EU-parlamentet en text om införandet av Schack i skolan i utbildningssystem i Europeiska Unionen.

I Turkiet har lärarna lockats att använda Schack i skolan med löfte om löneökningar. 2014 hade 2,2 miljoner barn Schack i skolan och 40 000 lärare hade utbildats till schackinstruktörer. 2016 var det 3,2 miljoner barn som hade Schack i skolan och 80 000 lärare som var utbildade schackinstruktörer.

Schack i skolan säger:

Utvärderingar av projektet visar att elever som har schack utvecklas både socialt och intellektuellt. Ca 500 skolor har schack runt om i Sverige. 461 av dessa har bildat skolschackklubb. 4000 pedagoger har utbildats.

Pedagogerna säger: Det finns vinster med schack.

Schack är ett medel inte ett mål, - för utveckling intellektuellt och socialt.

Jämställdhetsaspekt – alla kan vara med.

Integration – andra kulturer kan schack, har en tradition av brädspel.

Socialt – ökar kamratskap och ger ett lugn i klassrummet. Det är ett gentleman spel och förbättrar relationen pedagog – elev. DET ÄR ROLIGT och stärker självkänslan. Man tränar god förlorare – vinnare. Det kan vara en väg in i föreningslivet.

Intellektuellt – det tränar tankeverksamheten och samtidigt koncentrationen. Det är en utmaning för alla elever. Eleverna lär sig se mönster, att planera och analysera.

Eleverna säger:

Hämtat från projektarbete Malmö högskola 2014
<http://www.schack.se/schack-i-skolan/projektarbeten/>

Se nedan. Så här har 25 elever i 11-årsåldern svarat:

VAD ÄR ROLIGAST MED SCHACK:

- Vinna
- Tänka och klura
- Avkopplande
- Frånkopplande (från omvärlden / gå helt upp i spelet)
- Känna sig smart
- Nya utmaningar
- Spela mot en riktig person

VAD ÄR TRÅKIGAST MED SCHACK:

- Göra samma sak hela tiden
- Långtråkigt
- Långsamt
- Sitta still
- För lätt
- För svårt
- Fusk/ Fuskare

Länkar :

www.stockholmsschack.se

www.schack56.se

www.schack.se/schackiskolan

www.schackslottet.se

**När Du startar schackklubb får Du en pärm med tips på lektioner.
Och skolan får gratis 20 schackbräden med pjäser.**

Nästa sida de sex schackreglerna.

Det går att dra ut detta och sätta upp i klassrummet.

De sex schackreglerna när man spelar schack :

1. LUGNT!

2. Ledaren bestämmer när man får börja!

3. Skaka hand!

4.”Rörd är förd”

5.”Släppt är släppt”

6. Ställ upp pjäserna!

Kommentarer till

De sex schackreglerna när man spelar schack.

De sex schackreglerna är uppföranderegler som används i alla sammanhang när man spelar schack. Reglerna är framtagna för att skapa möjlighet till koncentration och för att minimera möjligheter till kontroverser.

1. När man spelar schack måste det vara LUGNT i lokalen. Inget stöj, inget stim, annars går det inte att tänka. Man ska också försöka undvika att prata när partier spelas, eftersom det kan störa andra spelare, och man får definitivt inte lägga sig i andras partier.
2. Det är ledaren som styr när partierna får börja. För när alla är på plats och redo för spel kan ledaren ge stratsignal. Poängen med detta är att göra själva spelmomentet ett snäpp mer seriöst. Efter det att signal getts vet alla då vad som gäller, och lugnet lägger sig över gruppen.
3. I schack visar vi respekt gentemot varandra genom att skaka hand både före och efter partiet.
4. Har man rört en pjäs, måste man flytta den.
5. Har man flyttat en pjäs och släppt den på en ruta har man gjort sitt drag, och det är motståndarens tur.
6. När man är färdig med ett schackparti ställer man upp pjäserna efter sig

JANUARI 2017

Har Du läst mailet ?

Var det den information Du önskade ?

Vad var bra ?

Vad saknade Du ?

Vill Du ha en kortare föreläsning också, ca 40 min på skolan ?

Har Du anmält Dig till Steg 1 på Stockholms Schackförbund ?

Vad fick Dig att anmäla Dig ?

Varför anmälde Du dig inte ?

Vill Du ha hjälp med att anmäla dig till Steg 1 ?

Namn:

Yrkestitel:

Mailadress:

Tfnnr./Mobil nr. :
